

10.1 Vokativ

Vokativ u podstatných jmen

Vokativ má v každém paradigmatu vlastní koncovku (viz tabulka).

V plurálu se koncovky vokativu shodují s koncovkami nominativu.

Substantiva na **-as** přibírají ve vokativu jednu ze tří koncovek:

a) koncovku **-ai** mají osobní jména mužského rodu (jednoduše – mužská jména a příjmení):

Jonas→Jonai! Kazlauskas→Kazlauskai! Jonas Kazlauskas→Jonai Kazlauskai!

b) koncovku **-e** mají obecná jména (apelativa) a jména neživotná (jednoduše – substantiva na „-as“, která nespádají pod bod a):

ponas→pone! vyras→vyre! dekanas→dekane! universitetas→universitete!

Berlynas→Berlyne!

c) koncovku **-au** přibírají substantiva, která před koncovkou mají souhlásku „j“ (jednoduše – která končí na „-jas“):

vėjas→vėjau! mokytojas→mokytojau! rašytojas→rašytojau!

Cvičení: řekněte litevsky

pane! otče! synu! bratře! dědečku! strýci!

paní! matko! dceru! sestru! babičko! teto!

pane docente! paní profesorko!

pane docente Jonas Kazlauskas! pane profesore Petras Šiaučius!

paní docentko Ona Kazlauskienė! paní profesorko Agnė Šiaučiūtė!

Vokativ u přídavných jmen

U adjektiv se koncovky vokativu shodují s koncovkami nominativu (viz tabulka).

Cvičení. Utvořte vokativ:

jaunas docentas; linksmas policininkas; mažas vaikas

jauna studentė; linksmas profesorė; liūdna teta; graži dukra

10.4 Adverbia

Adverbia mohou být základní, např. *daug* (hodně), *toli* (daleko), nebo odvozená, např. *gerai* (dobře).

Odvozená adverbia se tvoří přidáním suffixu **-(i)ai** ke kmeni adjektiv:

-ai:

ger-**as** → ger + ai → gerai (dobře)

blog-**as** → blog + ai → blogai (špatně)

-iai: graž-**us** → graž + iai → gražiai (hezky)

*bjaur-**us*** → *bjaur + iai* → *bjauriai* (ošklivě)

10.3 Imperativ (rozkazovací způsob)

Litevský imperativ má vlastní tvary pouze pro tři gramatické osoby: 2.os.sg (*tu*); 1.os.pl. (*mes*); 2.os.pl. (*jūs*). Imperativ se utvoří přidáním suffixu **-k-** a koncovek k infinitivnímu kmenu:

bū- ą	→	bū + k + (0)	→	(tu)	būk (buď)
bū- ą	→	bū + k + ime	→	(mes)	būkime (buďme)
bū- ą	→	bū + k + ite	→	(jūs)	būkite (buďte)

Cvičení:

Utvořte imperativ ke slovesům *kalbėti*; *studijuoti*; *eiti*; *atsiprašyti*; *žinoti*; *turėti*, *mylėti*.

K vyjádření imperativu vzhledem ke gramatické osobě třetí (*jis, ji, jie, jos*) slouží konstrukce *tegu(l)* + 3.os. praesentu (přítomného času):

tegu(l) būna (ať je / ať jsou)

tegu(l) eina (ať jde / ať jdou)

tegu(l) studijuoja (ať studuje / ať studují)

Asimilace konsonantů v imperativu:

bėgti → bėg + k → bėk (bėkime, bėkite), nikoliv „bėgk, bėgkime, bėgkite“

šokti → šok + k → šok (šokime, šokite), nikoliv „šokk, šokkime, šokkite“